

BŁAZEŃSKI (42) *ai*

blazeński (36), **blazeński** (6); blazeński *BielŻyw* (3), *HistAl*, *KromRozm I* (3), *KwiatKsiąż* (2), *OrzQuin*, *BielSat*, *HistLan* (3), *BielSpr*, *BielRozm*, *Calep* (3), *LatHar* (2), *KlonWor*; blazeński *KuczbKat*, *CzechEp*; blazeński : blazeński *BielKron* (2 : 1), *Mącz* (11 : 1), *ModrzBaz* (1 : 2).

a *pochylone* (w tym 3 r. błędne znakowanie), e jasne.

sg m N blazeński (7). ◊ G blazeński(e)go (1). ◊ A blazeński (4). ◊ I blazeńskim (1). ◊ f N blazeńską (4). ◊ G blazeński(e)j (2). ◊ A blazeńską (4). ◊ n N blazeński(e) (1). ◊ D blazeński(e)mu (1). ◊ A blazeński(e) (2). ◊ I blazeńskim (1). ◊ pl N subst blazeński(e) (5). ◊ G blazeńskich (3). ◊ A subst blazeński(e) (4). ◊ D sg n skostn po blazeńsku (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVII) – XVII w.

1. *Właściwy blaznowi, trefnisiowi, kuglarzowi, cechujący blazna; do blazna należący, związany z zawodem blazna; ludicrus, mimicus, obscoenus, perridiculus, scurrilis Mącz; deridiculus, ludicer, lusorius, nugatorius, ridiculus Cn (23) : KromRozm I A3; Scoenobaticum facere, Żiwot blazeński wieść/ po powrozach chodzenim lie obchodzić Mącz 371c, 65c, 169c, 198d [2 r.], 207a, 221d (10).*

Zwrot: »ogolić się po blazeńsku« = zgolić całkowicie zarost: ty [...] któryś fye po blazeńku ogolił. KromRozm I A3.

Wyrażenia: »igrzyska blazeńskie« = rozrywkowe widowiska odbywające się za czasów Cesarstwa Rzymskiego: [Domicjanus] igrzyska blazeńskie ktore bywały z dawná/ zapowiedział BielKron 148.

»kaptur(ek), zawojek blazeński« (2 : 1): Darius [...] nátychmiał mu polłał piłę/ maczugę y zawoiek blazeński HistAl C3v; Y dał wśzyć kápturek blazeński z dzwónkami HistLan D4, Fv.

»maszkara blazeńska«: Máłzkárę blazeńką rychléy vyrzylz ná nas/ y ná Przełożónych náłzych/ á niżli włósień pokutuiących ludzi w Wárfzawie Poście. OrzQuin Z4v.

»szczęście blazeńskie« = (tutaj prawdopodobnie) szczęście zawodne: Więc kiedy iáki nędznik łzczęście ma blazeńskie: Mowią że ma nieborak złoto Tolofáńskie. KlonWor 11.

»ubiór, szata blazeński(a)« (2 : 1): BielKron 56v; Białyngłowam oddano blazeńskie vbiory HistLan F3; Albá wyraża onę blazeńką łzátę/ którą [...] ná P. Iezulá z nátrząłaniem włożono. LatHar 80.

W przen (2):

Wyrażenia: »blazeńska kapica« (obelżywie o stroju mnicha): [Do mnicha] Owa kyedybyć kto co w wyżał/ przekrzyłby fye/ y zrzuciłby tę blazeńską kápicę ze wślyłtkimi zabobony licemyerniczymi/ przyyąłbyś ewángelią. KromRozm I A3v.

»kuglarstwa blazeńskie«: A przez nią [prawdę słowa bożego] żeby wśytkie y náuki y wynaláki/ y inne kuglártwá práwie blazeńskie/ były wykorzenione. CzechEp 360.

2. *Obelżywie, pogardliwie: głupi, nedorzeczny, bezwstydný, plugawy, sprośny, haniebny, hańbiący; cordax, ineptus, morologus, obscoenus Mącz, Calep; stolidus Calep; frivolus, futilis Cn (19) : BielKron 464v; KwiatKsiąż D3, D4; Mącz 169c, 510b; Dla ich blazeńskich wśtaw záwždy dżiurá wtrzešie. BielSat C2v [idem BielRozm 19]; KuczbKat 395; drugie iż żadney boiáźni śmierci v nich [u Turków] niemałz/ bo they wiáry blazeńskiey łą/ iżby mieli po śmierci w ráiu s pięknyimi pannami rofkósz mieć BielSpr 52v; ModrzBaz 11; BielRozm 19; Calep 530a, 674a, 1008h; LatHar 316.*

Fraza: »błazeńska (to jest) rzecz« (3): Rzecz ieft błazenlka innym rofkazować á sam siebie íprawować nieumieć *BielŻyw* 51, 110, 144; *ModrzBaz* 7v. Cf »płonny, nikczemny i błazeński«.

Szeregi: »płochy ani błazeńskie«:Lecz/ iákom rzekł/ tákie tańce niemáią być płochy áni błazeńskie *ModrzBaz* 55v.

»płonny, nikczemny i błazeński«: iefliby się tákie popędliwe chęci [...] puściły zá íwą byftróścią/ iákoby z nádzieie płochy/ gdy zniey rzeczy płonne nikczemne/ y błazeńskie roftą *ModrzBaz* 7v.

Synonimy: 1. *głupi, kunsztowny, lekki, śmieszny, wszeteczny*; 2. *gamracki, niesposobny, nietrafny, niewstydlivy, nikczemny, płochy, płony, wszeteczny*.

Cf **BŁAŻNIWY**

KN